

KANGASALAN KAUPUNGIN OHJEISTUS POISSAOLOJEN EHKÄISEMISEEN, SEURAAMISEEN JA POISSAOLOIHIN PUUTTUMISEEN

1. Yhteinen vastuu koulupäivästä, kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäiseminen

Lähtökohtana on yhteinen vastuu ja huolenpito jokaisen hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa tehtävää yhteistyötä.

Oppilailla on kouluyhteisön jäsenenä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Laki velvoittaa oppilaan osallistumaan perusopetukseen ja suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti. Koulun tehtävänä on puuttua suunnitelmallisesti poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään.

Kangasalla ensisijainen painopiste on ennalta ehkäisemisessä, mikä tarkoittaa oppilaiden tukemista läsnäoloon koulussa, erityisesti edistämällä oppilaiden luokkaan ja kouluun kuulumista, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Koulun toiminnan tavoitteena on mielekäs, motivoiva, positiivinen, kekseliäs ja kasvattava kouluarki. Toiminnassa annetaan tilaa vaihtelulle, yksilöllisyydelle ja vastuunotolle.

Jokaisessa koulussa edistetään hyvinvointia ja vahvistetaan läsnäoloa mm. Kangasalan kaupungin Laaja-alaisen hyvinvointitaitojen vuosikellon kuukausittaisen teemojen mukaisesti, joita ovat mm. yhteisöllisyys ja osallisuus, itsetuntemus ja vahvuustaidot, läsnäolo ja rentoutuminen, tunnetaidot, kiitollisuus, hyvän huomaaminen, empatia, myötätunto, itsemyötätunto, kaveritaidot, vuorovaikutustaidot, ristiriitojen ratkaisu, tasa-arvo, sosiaalinen media ja hyvinvointi, tulevaisuus, unelmointi, ratkaisukeskeisyys, terveys, arjen selviytymistaidot.

Oppilaan yleisen kouluhyvinvoinnin varmistamisen ja oppimiselle tarpeellisten tukitoimien lisäksi säännöllistä koulunkäyntiä tukee voimakkaasti poissaolojen ajantasainen seuranta. Vastaavasti, kun huoltaja ilmoittaa kouluun mahdollisimman pian, että oppilas on jäänyt pois koulusta, koululla on paremmat mahdollisuudet tarttua nopeasti mahdollisiin luvattomiin poissaoloihin. Nopealla tiedonkululla on merkitystä erityisesti oppilaan itsensä ja hänen oikeusturvansa kannalta, koska näin voidaan välttyä mm. turhilta luvattomilta poissaoloepäilyiltä.

Tiedottaminen koulun poissaolakäytännöstä ja sen noudattamiseen sitoutuminen on ensiarvoisen tärkeä kodin ja koulun yhteistyöasia. Poissaoloihin liittyvistä toimintatavoista tiedotetaan huoltajia Wilman tiedotteilla ja perusopetuksen kotisivuilla.

2. Poissaolot perusopetuslaissa ja oppivelvollisuuslaissa

Perusopetuslaissa (628/1998, 477/2003) ja oppivelvollisuuslaissa (1214/2020) on seuraavia, oppivelvollisuuteen ja poissaoloihin liittyviä säädöksiä, jotka koskevat sekä oppilaita, huoltajia että kouluviranomaisia:

Oppivelvollisuuslaki 2 §: Oppivelvollisuuden alkaminen ja päättymisen

Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia.

Oppivelvollisuus alkaa perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitetun lukuvuoden alkaessa sinä vuonna, jona lapsi täyttää seitsemän vuotta.

Jos lapsi oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi ilmeisesti tarvitsee lisäaikaa esi- ja perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, lapsen esiopetuksen alkamista varhennetaan ja hänen oppivelvollisuutensa alkaa vuotta 2 momentissa säädettyä aikaisemmin (*varhennettu oppivelvollisuus*).

Oppivelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta tai kun oppivelvollinen on tätä ennen hyväksytysti suorittanut ylioppilastutkinnosta annetussa laissa (502/2019) tai ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitetun tutkinnon taikka niitä vastaavan Ahvenanmaalla suoritetun tai ulkomaisen koulutuksen.

Perusopetuslaki 26 §: Perusopetuksen suorittaminen

Oppivelvollisen on osallistuttava tämän lain mukaisesti järjestettyyn perusopetukseen tai saatava muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Perusopetuksen suorittaminen alkaa oppivelvollisuuslain 2 §:n 2 momentissa säädettyä ajankohtana, jollei lapselle ole tehty tämän lain 27 §:n nojalla päätöstä opetuksen poikkeavasta aloittamisajankohdasta. Perusopetuksen suorittaminen päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai viimeistään sen lukuvuoden koulutyön päättyessä sinä kalenterivuonna, jona oppilas täyttää 17 vuotta. ([30.12.2020/1216](#))

Opetuksen järjestäjän tulee ennaltaehkäistä perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja sekä seurata ja puuttua niihin suunnitelmallisesti. Opetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. ([25.11.2022/947](#))

Jos oppivelvollinen ei osallistu tämän lain mukaisesti järjestettyyn opetukseen, oppivelvollisen asuinkunnan tulee valvoa oppivelvollisen edistymistä

Perusopetuslaki 35 §: Oppilaan velvollisuudet

Oppilaan tulee osallistua tässä laissa säädettyyn opetukseen, johon hänet on otettu, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta. ([12.12.2014/1040](#))
Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti. Oppilaan on käyttäytyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. ([11.3.2022/163](#))

Oppivelvollisuuslaki 9 §: Huoltajan valvontavastuu

Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuuden.

Oppivelvollisuuslaki 22 §: Oppivelvollisen valvonnan laiminlyönti

Huoltaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö 9 §:ssä säädetyn velvollisuutensa valvoa oppivelvollisuuden suorittamista, on tuomittava *oppivelvollisen valvonnan laiminlyönnistä* sakkoon.

3. Poissaolojen seuranta ja niistä ilmoittaminen sekä huolipoissaoloihin puuttuminen ja taustasyiden selvittäminen

Kangasalan kaupungilla on poissaolojen ennaltaehkäisy, seurannan ja poissaoloihin puuttumisen toimintamalli. Oppilaan huoltajan tulee ilmoittaa oppilaan poissaolon syy luokanopettajalle tai -valvojalle ensimmäisenä poissaolopäivänä. Jollei ilmoitusta ole tehty, tulee luokanopettajan tai -valvojan selvittää poissaolon syy. Poissaolot kirjataan päivittäin sähköiseen Wilma-järjestelmään.

Poissaolojen määrää ja ajoittumista on tärkeää seurata lukuvuoden aikana. Kangasalla seurataan systemaattisesti oppilaiden luvallisia, luvattomia ja sairauspoissaolojen määriä neljä kertaa vuodessa. Koulun tasolla poissaoloja seurataan koulun yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä.

Kangasalan kaupungissa käytettävät huolipoissaolojen tuntirajat perustuvat kansallisiin suosituksiin (5%, 10% ja 20%). Näiden perusteella lasketaan eri luokka-asteiden huolipoissaolorajat, joiden mukaan oppilaan poissaolotunteja tarkastellaan.

Huoltaja:

1. Huoltaja ilmoittaa etukäteen tai ensimmäisenä poissaolopäivänä luokanopettajalle/-valvojalle kaikista tietämistään oppilaan poissaoloista (sairaudet, tärkeät menot) Wilman avulla.
2. Huoltaja selvittää jälkikäteen kuittaamattomat poissaolot Wilman koodeilla luvallisiksi poissaoloiksi, jos tietää poissaolon olevan luvallinen (esim. terveyssyy). Jos oppilas on ollut poissa oppitunnilta ilman lupaa, merkitsee huoltaja poissaolon luvattomaksi.
3. Kodin ja koulun välisen yhteistyön sujumiseksi huoltajan toivotaan kirjautuvan Wilmaan päivittäin.
4. Huoltaja anoo oppilaan omat lomat hyvissä ajoin ennen poissaoloa. Lomake "Poissaoloanomus" löytyy Wilmasta.
Luokanopettaja/-valvoja myöntää 1-5 koulupäivän poissaolot ja rehtori 6 koulupäivän tai pidemmät poissaolot (tarkemmin luvussa 6).

Opettaja / luokanvalvoja:

1. Opettaja kirjaa Wilmaan oppilaan poissaolon ja poissaolon syyn päivittäin.
2. Luokanopettaja/-valvoja seuraa säännöllisesti luokkansa oppilaiden merkintöjä Wilmasta.
3. Luokanopettaja/-valvoja on yhteydessä huoltajaan oppilaan poissaolopäivänä, mikäli huoltaja ei ole ilmoittanut syytä poissaololle.
4. Jos oppilas lähtee kesken päivän luvatta pois koulusta, opettajan tulee ilmoittaa huoltajalle siitä viipymättä.
5. Oppilaan sairastuessa kesken päivän hän pyytää luvan lähteä koulusta häntä opettavalta opettajalta, rehtorilta tai terveydenhoitajalta. Sairastumisesta ilmoitetaan huoltajalle.
6. Luokanopettaja/-valvoja huolehtii, että oppilaan poissaolot kuitataan.

Taso 1. Poissaolojen seuranta osana ennaltaehkäisyä

- Oppilaiden osallisuuden tukeminen ja vahvistaminen.
- Yhteistyö kotien kanssa poissaolojen seuraamiseen ja varhaiseen puuttumiseen liittyen. Kotien rooli on merkittävä poissaolokierteen varhaisten merkkien havaitsemisessa (mm. toistuvat selittämättömät maha- ja pääkivut, myöhästelyt, kouluhaluttomuus). Koteja kannustetaan olemaan huolesta yhteydessä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa kouluun.
 - Huoltajat ilmoittavat poissaolosta koululle 1. päivänä. Luokanopettaja tai -ohjaaja seuraa poissaoloja ja huolehtii, että poissaolomerkinnät ovat ajan tasalla.
 - Luvattomasta poissaolosta ilmoitetaan huoltajille viipymättä.
- Koulupoissaolojen perussyiden selvittämiseksi oppilas ohjataan tarvittaessa esim. kuraattorille tai kouluterveydenhoitajalle.

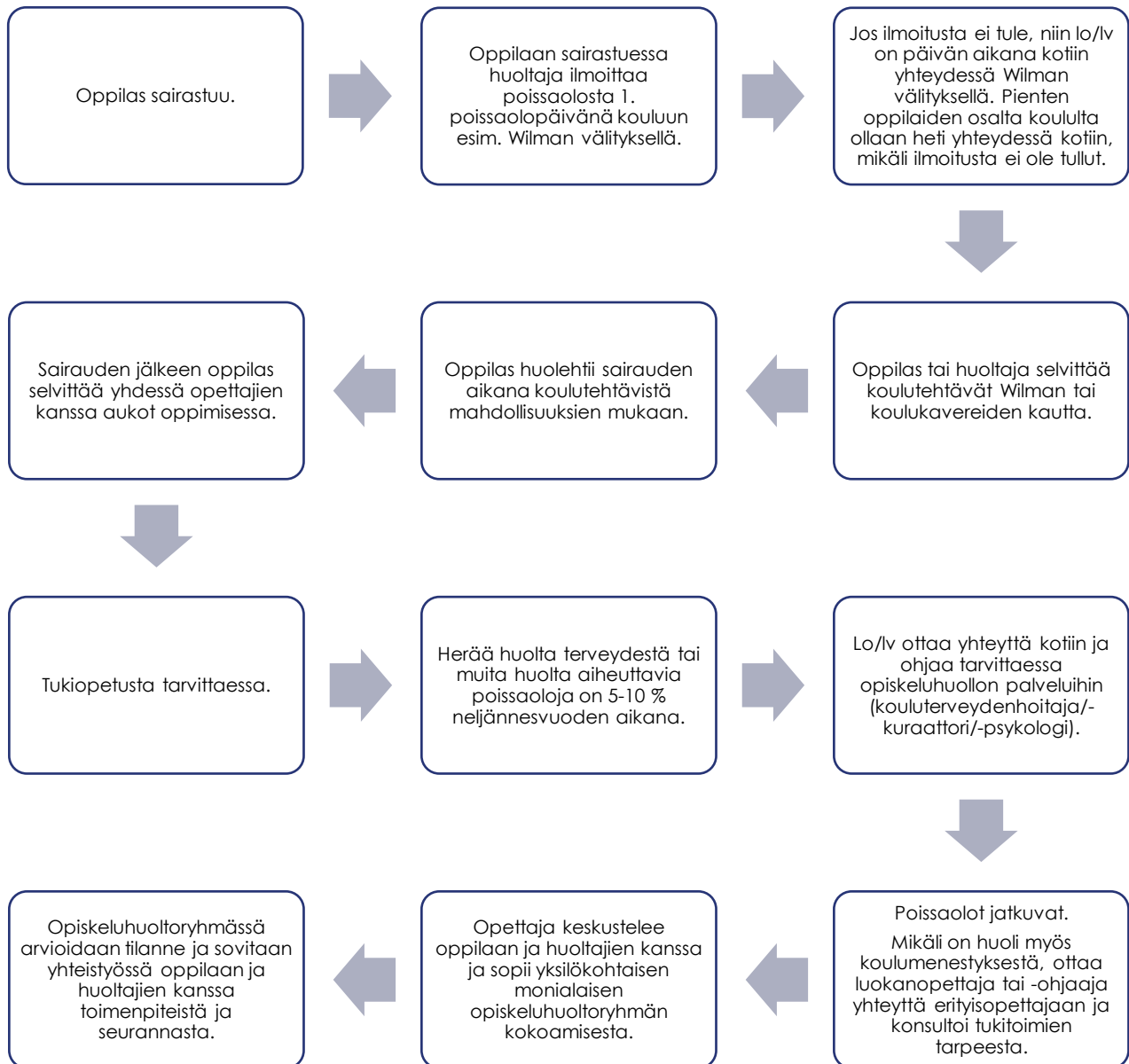
Taso 2. Varhainen puuttuminen ja kohdennettu tuki (5-10% huolipoissaoloja)

- Selvitetään poissaolojen taustasyitä. Tarkastetaan oppimisen tuen taso ja toimenpiteet sekä yksilökohtaisen moniammatillisen opiskeluhoollon tuki.
- Mikäli herää huolta terveydentilan laskusta, opetushenkilökunta ottaa yhteyttä kouluterveydenhoitajaan asian jatkoselvittelyä varten.
- Luokanopettaja tai -valvoja järjestää palaverin huoltajan ja oppilaan kanssa, jos sairaspoissaolon syy ei ole selvinnyt ja poissaolo ja huoli oppilaasta jatkuu.
- Konsultoidaan edelleen opiskeluhoitoa ja kutsutaan tarvittava moniammatillinen asiantuntijaryhmä tapaamiseen.
 - Perhe voidaan ohjata lääkäripalveluihin, perheneuvolaan tai sosiaalitoimen palveluiden piiriin.

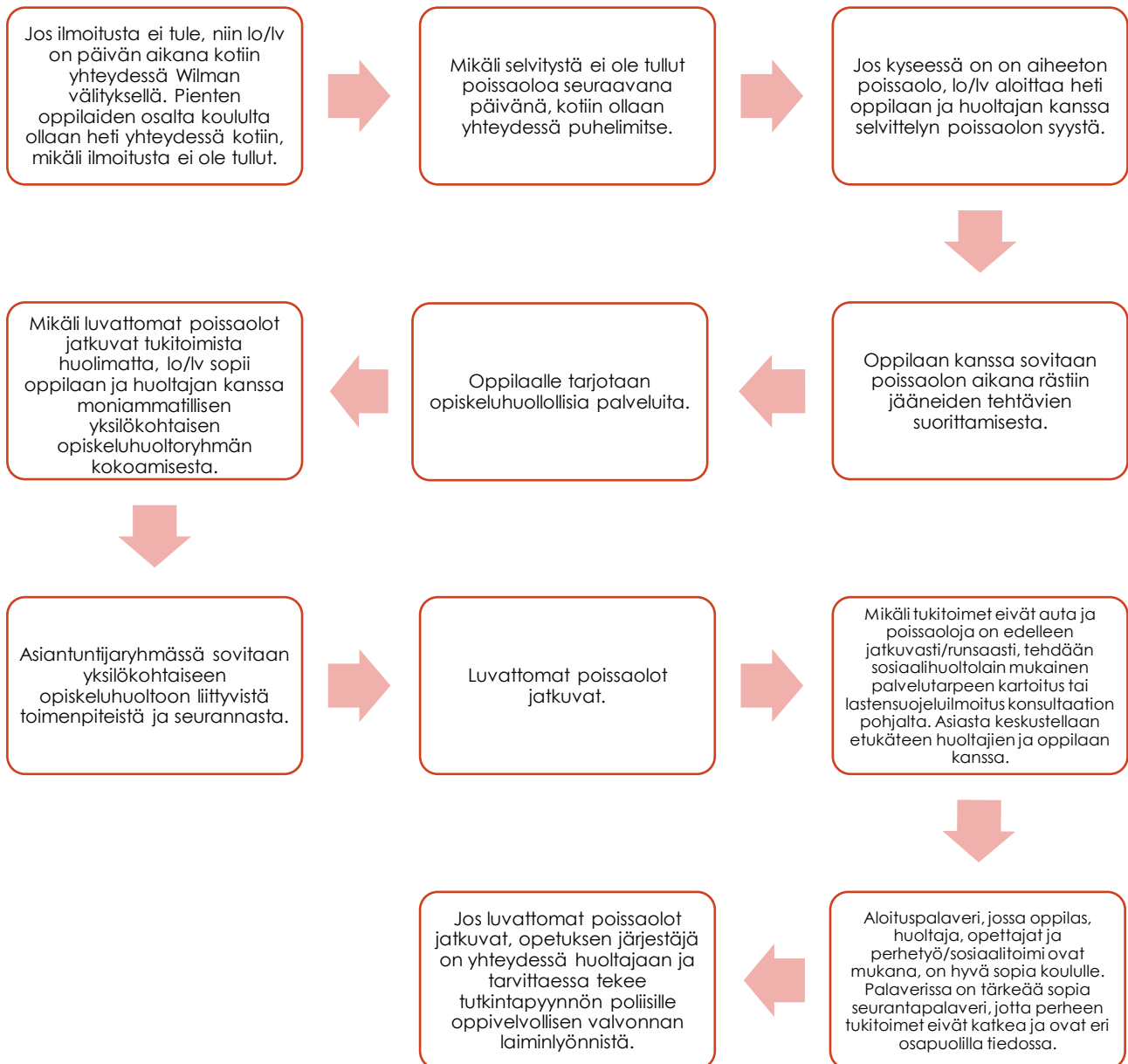
Taso 3. Vahva tuki (yli 10% huolipoissaoloja)

- Mikäli tukitoimet eivät auta ja poissaoloja on edelleen runsaasti, tehdään sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen kartoitus tai lastensuojeluilmoitus konsultaation pohjalta.
- Aloituspalaveri, jossa oppilas, huoltaja, opettajat, opiskeluhoito ja perhetyö/sosiaalitoimi ovat mukana, on hyvä sopia koululle. Palaverissa on tärkeää sopia seurantapalaveri, jotta perheen tukitoimet eivät katkea ja ovat eri osapuolilla tiedossa. Parhaimmillaan seurantapalaveri tukee positiivisesti, jos tilanne on korjaantunut ja auttaa tilanteen säilymistä.

4. Kangasalan kaupungin toimintamalli sairauspoissaoloissa

5. Kangasalan kaupungin toimintamalli luvattomiin poissaoloihin puuttumiseksi

Luvattomaksi poissaoloksi katsotaan koko oppitunnin poissaolo tai yli 30 minuutin myöhästyminen.

6. Oppilaan tilapäinen vapauttaminen koulunkäynnistä

Huoltajien on syytä käyttää harkintaa anoessaan ylimääräisiä lomia. Toistuva loman haku ei ole suotavaa. Vapautus tulee hakea hyvissä ajoin ennen suunniteltua poissaoloa. Koulu edellyttää, että luvan saanut oppilas ei tilapäisen vapauttamisen vuoksi jää jälkeen opiskelussaan. Vapauttamisesta on oppilaan annettava tieto kaikille häntä opettaville opettajille etukäteen.

Luvan poissaoloon koulusta erityisestä syystä myöntää huoltajien kirjallisen anomuksen (Wilman hakemukset) perusteella luokanopettaja/luokanvalvoja (1 -5 pv). Viittä koulupäivää pidemmistä poissaoloista päättää rehtori. Huoltajat vastaavat opintojen sujumisesta tilapäisen vapauttamisen aikana. Läksyt ja mahdolliset koepäivien siirrot on sovittava hyvissä ajoin ennen kyseistä ajanjaksoa.

Tilapäinen vapauttaminen koulunkäynnistä voidaan evätä esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- oppilaalla on runsaasti poissaoloja
- poissaoloilla on vaikutusta opiskelumenestykseen
- liian myöhään haettu poissaololupa
- useat anotut lomat viimeisen kahden vuoden aikana